

Minulosť

To, že som Fariasovým chránencom, sa vo väznici roznieslo rýchlosťou blesku. Okamžite som si získal rešpekt medzi ostatnými väzňami, ale aj medzi personálom väznice.

Minulý týždeň mi prikázali, aby som si pobalil veci, že ma presunú. Báľ som sa, že ma dajú do izolácie – odtiaľ sa ešte nikto nevrátil duševne v poriadku –, no dostal som samostatnú celu.

V jedálni nemusím na jedlo stáť v rade ako ostatní, ale mám ho na tácke bokom, všetko pripravené, všetko zabalené, dovolím si povedať, že takmer sterilné.

„Nie, jemu nie z hrnca,“ skríkol Ulrich, keď mi Winston Krt nakladal hustú zelenú šlichtu, ktorá bola na menu označená ako minestrone. „Daj mu tácku pre alergikov.“

„Ja nie som alergik,“ namietol som.

No Ulrich mi vtisol do ruky plastovú tácku s naukladanými škatulkami. „Oddnes si.“

A tak každý deň pri každom jedle.

Vychádzku nemusím dodržiavať na minútu presne a môžem si do cely nosiť knihy, všetko manuály o umení, do ktorých si robím poznámky od Fariasa. Nehrozí, že by stráža zistili, že ide o inštrukcie, ako kradnúť či falzifikovať diela, ako oklamať či deaktivovať bezpečnostné systémy alebo vylúpiť hrobky.

Včera prechádzal jeden zo strážcov popred moju celu, a keď videl, že sa dívam na Goyov obraz *Nahá Maja* v publikácii o španielskom umení 18. storočia, povedal mi: „Pozri, ak si chceš uľaviť, môžem ti priniesť zvonka nejaké časopisy.“

Netušil, že na plachtu Majinho portrétu som napísal inštrukcie, ako otvoriť trezor s dvojnásobnou kombináciou, ale nasledujúci týždeň som si našiel na posteli porno časopis.

Vo väzení sa myšlienka na sex stále vracia: sú dni, keď mi ani na um nezíde, akoby vôbec neexistoval, akoby to nebola fyziologická potreba, a inokedy je to obsesia, ktorá zaberá všetky moje myšlienky. Našťastie ma moje štúdium zamestnáva.

„Umenie nie je sväté, ani to, čo je v kostoloch, ani obrazy na biblické témy, lebo vo väčšine prípadov ich zhotovili darebáci,“ zvykne hovoriť Farias, a túto svoju dogmu sem-tam utrúsi vo svojich prednáškach. „Vieš, že Caravaggio bol zločinec?“ Zriedkakedy niekoho ohovára, ale s umelcami nemá zľutovanie. „Hoci bol vyhlásený za objaviteľa šerosvitu, bolo to všetko iné, len nie geniálna intuícia: mal dlhy v každej rímskej krčme a na ich splácanie potreboval rýchlo predať veľa obrazov, takže na detaily nemal čas. Namaľovať čierne plochy bola len číra skratka. A nebol dlžný len krčmárom, ale aj pasákom a majiteľom herní, lebo sa mu páčili prostitútky a hazardné hry. Nožom pichol chlapíka do stehennej tepny a zabil ho – ten blbec ovládal aj anatómiu –, aby nemusel zaplatiť desaťtisíc scudov, ktoré mu bol dlžný.“

„Bl- bec Ca-ra-vag-gio,“ zapíšem si do poznámok.

„Cellini nemal o nič lepšiu povest': svojho rivala podrezal. A Michelangelo sa zasa prejavil ako falšovateľ,“ vykladá, akoby hovoril o svojich známych. „Darebáci, nájomní vrahovia, pedofili, dejiny umenia majú korene v zločine, aj kradnúť umelecké diela je umenie, a ty vieš, ako na to. Drž sa pravidiel, akoby to boli tvoje rozkazy.“ Odviesť pozornosť od cieľa, zistiť možné únikové cesty, naučiť sa naspamäť detaily, nikdy neukázať záujem

o „prácu“, byť nenápadný, nedať sa zabiť alebo chytiť, a najmä nikdy, *nikdy* nedôverovať inému zlodejovi.

„Zlodej bude vždy tvoj konkurent, bol by schopný vyšachovať ťa kvôli nejakej informácii, obaja ste mimo zákona. Ak si má vybrať medzi sebou a tebou, vždy obetuje teba. A daj si pozor najmä na ženy,“ upozorňuje ma a strčí mi pred nos kostnatý prst.

„Na ženy všeobecne, alebo na zlodejky?“ spýtam sa.

„Aká hlúpa otázka. Všetky ženy sú zlodejky: buď ti ukradnú peňaženku, alebo ti ukradnú srdce,“ okomentuje a náhle sa ku mne obráti chrbtom. „Maj to na pamäti, ak nechceš skončiť ako ja.“

Takto prejdú štyri roky a nikto sa ani najmenej nepozastavuje nad tým, ako s Fariasom trávime čas. Nikdy sa ho nepýtam na nič osobné, aj tak by mi neodpovedal, a náš plán pokračuje na úrovni učiteľ – žiak bez odbočiek.

Učí ma poznať kovy podľa vône, rozoznať dvesto druhov papiera len podľa hmatu, sfalšovať vek dokumentu použitím pigmentov z čajových lístkov. Každému odvaru zodpovedá iný typ zostarnutia, každý druh pergamenu má iný stupeň vstrebávania.

Tisícštyristošesťdesiatjeden dní intenzívneho kurzu, akoby som sa vrátil na univerzitu, až kým ma jedného dňa prestane Farias vyučovať.

„Si pripravený,“ potvrdí predo mnou, kým čakám s nachystaným poznámkovým blokom a perom. Neviem, čo tým myslí, ale nemám čas vypytovať sa ho, lebo ma mocne udrie do tváre – pravdepodobne do nejakého akupresúrneho bodu, ktorý dôverne pozná – a ja stratím vedomie.

Prítomnosť

Lockridge vstane a obíde ma, neprestáva ma sledovať. „Si o dve hlavy vyšší ako Farias. Dúfam, že si ho hodný aspoň spolovice.“

„Často spolupracujete?“ spýtam sa a nevšímam si provokáciu.

„Možno povedať, že celý život. A predtým ešte môj otec.“

V hlase mu zaznie trošku nostalgie. „Ako sa má?“

„Myslím, že už asi nijako.“

Lockridge trochu privrie viečka, vidno, že mu je to ľúto.

„Vidiš toto všetko tu?“ spýta sa a ukáže na knihy, ktoré zaplňajú police od zeme po povalu.

„Úctyhodná zbierka. Zaujímavá,“ poviem, keď sa poobzerám okolo seba. Väčšina kníh je stará, s nečitateľnými nápismi na chrbtoch.

„Keby nebolo Farias, bola by toho len tretina. Toto je projekt môjho otca, teraz som jeho správcom.“

„Aký mal cieľ?“

„Mal sen vytvoriť novú Alexandrijskú knižnicu.“ Lockridge spokojne rozhodí rukami. „Okolo nás sú samé prvé vydania najdôležitejších kníh každého národa.“

„Hotový poklad.“ Nie je to bežná knižnica, ako by si niekto mohol myslieť, je to maximálne zabezpečená miestnosť v sute-réne, so zamrežovanými okienkami, knihy sú za nepriestrelným